

ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลบ้านคลองอำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก

Satisfaction of the elderly to the social welfare of the Municipality Banklong Mung
district Phitsanulok province

มนตรี พรหมน้อย* และ วงศกร เจริญเผ่า

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพหุสภคณาจารย์ พิษณุโลก

*corresponding author e-mail: mp-phromnoi@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในมาตรการการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในมาตรการการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และศึกษาถึงแนวทางปรับปรุงการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แหล่งข้อมูลที่ใช้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และได้ลงทะเบียนผู้สูงอายุไว้ในเขตเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวนทั้งสิ้น 265 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค (Cronbach' alpha-coefficient) ได้เท่ากับ 0.92 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test, F-test และ Regression ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.23$, S.D = 0.17) ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในมาตรการการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านคลอง จำนวน 5 ตัวแปรเรียงลำดับตามขนาดอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สวัสดิการด้านนันทนาการ (X5) สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย (X3) สวัสดิการด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ (X4) สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย (X2) และสวัสดิการด้านรายได้ (X1) โดยปัจจัยทั้ง 5 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 1.00 มีอำนาจการพยากรณ์ เท่ากับ 1.00 หมายความว่า ปัจจัยทั้ง 5 สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลได้ร้อยละ 100 และสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$Y = .000 + .0199X5 + .200X3 + .200X4 + .200X2 + .200X1$$

$$Zy = .0452X5 + .0308X3 + .0390X4 + .0378X2 + .0398X1$$

ผู้สูงอายุมีความต้องการให้เทศบาลตำบลบ้านคลอง ควรเร่งปรับปรุงใน 3 เรื่องแรก ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ทั่วถึง (ร้อยละ 36.60) มีวัสดุ / อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการแก่ผู้สูงอายุ (ร้อยละ 21.13) และจัดเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อการให้บริการต่อผู้สูงอายุ (ร้อยละ 17.74) ตามลำดับ

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุ สวัสดิการสังคม เทศบาลตำบล

Abstract

This research aims to study measures the satisfaction level of social welfare for the elderly, home district of Klong Muang, Phitsanulok to identify factors that are associated with the satisfaction of the measures of social welfare for the elderly of the district Klong Muang, Phitsanulok to study ways to improve social welfare for the elderly of the district. Ban Khlong Muang, Phitsanulok. The data used in this study include the elderly are listed in the register and have registered for the elderly in the municipality Ban Khlong Muang, Phitsanulok. A total of 265 people were used to collect data. The instrument used in this research were questionnaire assessing consist of satisfaction level of social welfare for the elderly with Cronbach's alpha-coefficient reliability 0.96. Data was analyzed

in term of mean, standard deviation, t-test, F-test and Regression used statistic package. The results showed that Satisfaction of the elderly to the social welfare of the municipality Ban Khlong Muang, Phitsanulok Overall, the high level ($\bar{X} = 3.23, S.D = 0.17$) There were significantly 5 factors affecting the satisfaction level of social welfare for the elderly.

The predicted equation of the were follows:

In term of raw scores were:

$$Y = .000 + .0.199X5 + .200X3 + .200X4 + .200X2 + .200X1$$

In term of standard scores were:

$$Zy = .0.452X5 + .0.308X3 + .0.390X4 + .0.378X2 + .0.398X1$$

The municipality Ban Khlong Muang, Phitsanulok should accelerate improvement in three of the first such public information more widely (percentage 36.60) materials / equipment and facilities to serve the elderly (of 21.13) and authorities to provide further services to the elderly. (17.74 percent), respectively.

keywords : elderly, social welfare, municipality

บทนำ

ประชากรโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 6,070.6 ล้านคนในปี 2543 เป็น 7,851.4 ล้านคนในอีก 25 ปีข้างหน้าคือ ในปี 2568 ในขณะที่ประเทศไทยก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกันจาก 62.2 ล้านคนในปี 2543 เป็น 72.3 ล้านคนในปี 2568 จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของประชากรโลกและประชากรไทยมีการเปลี่ยนแปลงที่คล้ายคลึงกัน โดยที่ประชากรวัยสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นในอัตราที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10.0 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 15.0 ในปี 2568 ในขณะที่ประชากรวัยเด็ก (อายุ 0-14 ปี) มีจำนวนลดลงจากร้อยละ 30.1 ในปี 2543 เหลือร้อยละ 24.2 ในปี 2568 แสดงให้เห็นว่า โครงสร้างของประชากรกำลังเปลี่ยนจากโครงสร้างประชากรวัยเด็กในอดีตเป็นประชากรวัยสูงอายุ หรือสังคมผู้สูงอายุในอนาคต

ประเทศไทยโครงสร้างประชากรกำลังอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงกล่าวคือจำนวนประชากรผู้สูงอายุได้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว สถาบันวิจัยประชากรและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ระบุว่า จำนวนประชากรทั้งประเทศมีประชากรผู้สูงอายุ 60 ปี ขึ้นไป ประมาณ 7,274,000 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 11.47 ของประชากรทั้งประเทศ ขณะเดียวกัน แนวโน้มเฉลี่ยอายุขัยของผู้สูงอายุก็สูงขึ้นตามไปด้วย โดยชายจะมีอายุเฉลี่ย 79 ปี ผู้หญิง 82 ปี ทำให้ประเทศไทยกำลังเคลื่อนเข้าสู่ระยะที่เรียกว่าภาวะประชากรสูงอายุ (Population Ageing) เช่นเดียวกับประเทศที่พัฒนาแล้ว การเข้าสู่ภาวะประชากรสูงอายุจะมีผลต่อสภาพสังคม สภาวะเศรษฐกิจ และการจ้างงาน ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรทางสุขภาพและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่อง ในการปรับกระบวนการทัศน์และโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จำเป็นต้องใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย เพื่อให้เกิดผลกระทบในทางลบน้อยที่สุดต่อสังคมโดยรวมและประชากรผู้สูงอายุเองในการปรับเปลี่ยนต้องอาศัยเวลาและความพร้อมของสังคม

จากปัญหาดังกล่าวกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้กำหนดมาตรฐานการจัดบริการเพื่อส่งเสริมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นมาตรฐานในการจัดบริการให้กับผู้สูงอายุในเขตบริการของตนเองซึ่งประกอบไปด้วย มาตรฐานด้านต่างๆ รวม 6 ด้านดังนี้

1. มาตรฐานด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล
2. มาตรฐานด้านรายได้
3. มาตรฐานด้านที่พักอาศัย

4. มาตรฐานด้านนันทนาการ

5. มาตรฐานด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง

6. มาตรฐานด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน

เทศบาลตำบลบ้านคลอง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนาศรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ตามพระราชบัญญัติเทศบาลพ.ศ.2496 มีประชากรทั้งชายและหญิงรวมทั้งสิ้น 13,180 คน (ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2557) โดยมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 780 คน คิดเป็นร้อยละ 6.52 ของประชากรรวม ได้เล็งเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ กิจกรรม โครงการนันทนาการ การศึกษาทางด้านศิลปวัฒนธรรม และดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามที่ระเบียบกฎหมายกำหนด ตลอดจนการจัดบริการด้านต่างๆ ตามมาตรฐานการจัดการบริการเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการอย่างทั่วถึงตามมาตรฐาน

ในการศึกษารั้วนี้ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้และต้องการหาคำตอบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อการได้รับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านคลองมากน้อยเพียงใดมีความเหมาะสมและสมควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำผลการศึกษารั้วไปใช้ประโยชน์ในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพทั่วถึงและมีความเป็นธรรมมากที่สุด อีกทั้งเป็นการช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถสนองความต้องการ และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้สูงอายุได้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นและประชาชนยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในมาตรการการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในมาตรการการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษาถึงแนวทางปรับปรุงการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อ.เมือง จ.พิษณุโลก ซึ่งเป็นการศึกษางานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) การดำเนินงานศึกษารั้วนี้ โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งผู้ศึกษางานวิจัยนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่เป็นเป้าหมายการวิจัย ได้แก่

1. ผู้สูงอายุที่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และได้ลงทะเบียนผู้สูงอายุไว้ในเขตเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จาก 5 หมู่บ้าน จำนวน 780 คน
2. การกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) การศึกษารั้วนี้ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากผู้สูงอายุที่ได้รับเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane, T. (1967)) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 265 คน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนร้อยละของผู้สูงอายุของแต่ละหมู่บ้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับภูมิหลังของประชากร และภูมิหลังทางสังคม ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือน สถานะในครอบครัว จำนวนสมาชิกในบ้าน การพักอาศัย และจำนวนบุตร เป็นแบบสอบถามในลักษณะให้เลือกคำตอบ

ตอนที่ 2 เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบตามแบบของ Likert ซึ่งแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ดังกล่าว

ตอนที่ 3 เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาล ตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ตอนที่ 4 เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกโดยใช้คำถามปลายเปิด

การแปลผลความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ โดยใช้เกณฑ์การแปลผลของบุญส่ง นิลแก้ว (2541: 146) ดังนี้ 4.50 – 5.00 พึงพอใจมากที่สุด 3.50 – 4.49 พึงพอใจมาก 2.50 – 3.49 พึงพอใจปานกลาง 1.50 – 2.49 พึงพอใจน้อยและ 1.00 – 1.49 พึงพอใจน้อยที่สุด

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามไปทดสอบก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริงดังนี้

1. การทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามฉบับร่างพร้อมนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรในการวิจัยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ คัดเลือกข้อคำถามเข้าเกณฑ์ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.50-1.00

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด ไปทำการทดลองใช้กับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha-coefficient) ได้ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เท่ากับ 0.92

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติสำเร็จรูปข้อมูลส่วนบุคคล และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านคลอง ใช้การวิเคราะห์ความถี่ และร้อยละ ความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ใช้วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพียร์สัน และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของความพึงพอใจในมาตรการการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุที่ได้รับสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลบ้านคลอง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 68.68 มีอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 60 – 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.80 มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 48.70 มีสถานภาพส่วนตัวส่วนใหญ่สมรส คิดเป็นร้อยละ 56.60 ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 31.70 มีรายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่มีรายได้ 1,001 – 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.0 ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 63.80 จำนวนสมาชิกภายในบ้าน 1 - 3 คน คิดเป็นร้อยละ 48.30 บุคคลพักอาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน ได้แก่ สามี / ภรรยา คิดเป็นร้อยละ 45.70 มีจำนวนบุตร 1 – 2 คน คิดเป็นร้อยละ 49.40

2. ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.23$, S.D = 0.17)

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. สวัสดิการด้านรายได้	4.17	0.35	มาก
2. สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย	4.17	0.33	มาก
3. สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย	2.38	0.27	น้อย
4. สวัสดิการด้านการส่งเสริมการเรียนรู้	2.88	0.34	ปานกลาง
5. สวัสดิการด้านนันทนาการ	2.64	0.39	ปานกลาง
รวม	3.23	0.17	มาก

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

1. ค่าเฉลี่ยของการศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลบ้านคลอง ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง อายุ สถานภาพ และสถานะในครอบครัว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ค่าเฉลี่ยของการศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลบ้านคลอง ตามการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในบ้าน บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน และจำนวนบุตร มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในมาตรการการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ และความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก (n = 265)

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	Y
สวัสดิการด้านรายได้ (X1)	1								
สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย (X2)	.296**	1							
สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย (X3)	.273**	.071	1						
สวัสดิการด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ (X4)	.077	.017	.034	1					
สวัสดิการด้านนันทนาการ (X5)	.151*	.070	.047	.063	1				
ความพึงพอใจ (Y)	.632**	.542**	.451**	.370**	.577**	1			

จากตาราง พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับความพึงพอใจในมาตรการการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลตำบลบ้านคลอง จำนวนทั้งหมด 15 ค่า จำแนกเป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับความพึงพอใจในมาตรการการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลตำบลบ้านคลอง จำนวน 5 ค่า พบว่า ปัจจัยต่างๆ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 8 ค่า มีค่าระหว่าง 0.15 ถึง 0.63 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเฉพาะค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ด้วยตัวเอง จำนวน 10 ค่า พบว่า ปัจจัยต่างๆ มีความสัมพันธ์กันเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ค่า และเป็นความสัมพันธ์ทางบวก จำนวน 7 ค่า มีค่าระหว่าง 0.15 ถึง 0.29 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์พหุคูณ และอำนาจการพยากรณ์ของปัจจัยต่างๆ ความสัมพันธ์ และความพึงพอใจในมาตรการการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก (n = 265)

Model	R	R Square	Adjusted R Square	F	Sig.
1	1.00	1.00	1.00	142.895 **	.000

จากตารางพบว่า ปัจจัยทุกตัวมีความสัมพันธ์พหุคูณกับความพึงพอใจในมาตรการการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีขนาดเท่ากับ 1.00 มีอำนาจการพยากรณ์ 1.00 หมายความว่า ปัจจัยทุกตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลได้ร้อยละ 100

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในมาตรการการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลตำบลบ้านคลอง (n = 265)

Model	b	S.E.	β	t	Sig.
X5	0.199	0.001	0.452	391.40	0.000
X3	0.200	0.001	0.308	260.406	0.000
X4	0.200	0.001	0.390	340.737	0.000
X2	0.200	0.001	0.378	317.383	0.000
X1	0.200	0.001	0.398	318.695	0.034

a = .000 , R = 1.00 , R² = 1.00 F = 142.895 **, Sig. = .000

จากตาราง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในมาตรการการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลตำบลบ้านคลอง จำนวน 5 ตัวแปร เรียงลำดับตามขนาดอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สวัสดิการด้านนันทนาการ (X5) สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย (X3) สวัสดิการด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ (X4) สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย (X2) และสวัสดิการด้านรายได้ (X1) โดยปัจจัยทั้ง 5 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 1.00 มีอำนาจการพยากรณ์ เท่ากับ 1.00 หมายความว่า ปัจจัยทั้ง 5 สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลได้ร้อยละ 100 และสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$Y = .000 + .0.199X_5 + .200X_3 + .200X_4 + .200X_2 + .200X_1$$

$$Z_y = .0.452Z_{x5} + .0.308Z_{x3} + .0.390Z_{x4} + .0.378Z_{x2} + .0.398Z_{x1}$$

3.ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ผู้สูงอายุมีความต้องการให้เทศบาลตำบลบ้านคลอง ควรเร่งปรับปรุงใน 3 เรื่องแรก ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ทั่วถึง (ร้อยละ 36.60) มีวัสดุ / อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการแก่ผู้สูงอายุ (ร้อยละ 21.13) และการจัดเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อการให้บริการต่อผู้สูงอายุ (ร้อยละ 17.74) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคม ของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.23$, S.D = 0.17) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรอนันต์ กิตติมันคง (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในจังหวัดนครราชสีมา ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดการจัตบริการสวัสดิการสังคมให้มากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันเทศบาลนครส่วนมากจัดสรรงบประมาณในด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ และเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามภูมิสำเนา เป็นเขตเทศบาล เขตเมือง และเขตชนบท กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งอาศัยอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตำบลพบว่าอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับพิรารวรรณ สุทธิยุทธเสนีย์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลศรีวิไล อำเภอศรีวิไล จังหวัดหนองคาย การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลศรีวิไล อำเภอศรีวิไล จังหวัดหนองคาย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลศรีวิไล จังหวัดหนองคาย จำนวน 298 คน จาก 12 หมู่บ้าน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ 36 ข้อ มีอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ตั้งแต่ 2.150 ถึง 14.552 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .83 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test (Independent Samples) และ F-test (One-way ANOVA) ผลการศึกษาปรากฏว่า 1) ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลศรีวิไล โดยรวมและจำแนกตามเพศ สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยเฉลี่ยต่อเดือน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส อยู่ในระดับมาก

2. ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคม ของเทศบาลตำบลบ้านคลอง สวัสดิการด้านรายได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D = 0.35) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุดา ศิลากุล (2548 : 134) ศึกษาเรื่อง “การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับน้อย และมีการจัดสวัสดิการด้านนันทนาการมากที่สุด ส่วนมากเป็นกิจกรรมการจัดสถานที่การออกกำลังกายให้กับผู้สูงอายุ และการจัดให้มีกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุรองลงมาเป็นการจัดสวัสดิการด้านรายได้ สำหรับการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเป็นสวัสดิการที่เทศบาลจัดได้มากที่สุด

3. ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคม ของเทศบาลตำบลบ้านคลองสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D = 0.33) ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาณี แก้วพินิจ, ลินดา สิริภูบาล และบุญสนอง ภิญโญ (2550 : 35) ได้ทำการ ศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุแบบบูรณาการ” โดยศึกษาใน 5 จังหวัด ได้แก่ ตากพิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย และอุดรดิษฐ์ จำนวน 15 คน ผลสำรวจภาวะสุขภาพพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี ปัญหาเรื่องไขมันเกินและความดันโลหิตสูงร้อยละ 6.67 ความพึงพอใจต่อกิจกรรมต่อกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุแบบบูรณาการพบว่า ผู้สูงอายุมีทัศนคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพของตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ โดยวางอยู่บนพื้นฐานของวิถีชีวิต (lifestyle) และนำไปปฏิบัติกับครอบครัว รวมถึงนำไปขยายผลกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุให้กับชุมชน โดยใช้

รูปแบบการส่งเสริมสุขภาพที่ง่ายหรือการสาธิตให้ดู ทำให้กลุ่มแกนนำผู้สูงอายุมีความรู้ความ สามารถจัดการกับพฤติกรรม ส่งเสริมสุขภาพทั้งในระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชน ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของผู้สูงอายุ แต่อย่างไร ก็ตามรูปแบบดังกล่าว ต้องติดตามผลและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แต่ไม่สอดคล้องกับ วรรณนิภา นาควินะ (2548: 38) ศึกษาเรื่อง “ความสามารถในการจัดกิจกรรมด้านสุขภาพของชมรมผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ชมรม ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความสามารถในการจัดกิจกรรมด้านผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง

4. ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคม ของเทศบาลตำบลบ้านคลอง สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.38$, S.D = 0.27) ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สุดา ศิลากุล (2548: 134) ศึกษาเรื่อง “การจัด สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลใน จังหวัดนนทบุรี การจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย ซึ่งได้มีการจัดบริการสถานสงเคราะห์สำหรับผู้สูงอายุมากที่สุด

5. ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคม ของเทศบาลตำบลบ้านคลอง สวัสดิการด้านการส่งเสริม การเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$, S.D = 0.34) ซึ่งสอดคล้องกับ อธิระวุฒิ อรุณเวช (2551: 8) ได้ ทำการศึกษา เรื่อง “แนวทางการพัฒนางานผู้สูงอายุตามยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม พ.ศ. 2550 กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์” ผลการศึกษาพบว่า โครงการส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม 2550 ในยุทธศาสตร์ด้านสังคมไม่ทอดทิ้งกัน และยุทธศาสตร์สังคมเข้มแข็งมีเพียงโครงการส่งเสริมค่านิยมการใช้จ่าย (ลดรายจ่าย) เพื่อสวัสดิการผู้สูงอายุ และโครงการส่งเสริมศักยภาพใช้ภูมิปัญญาผู้สูงอายุที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ สังคมเข้มแข็ง และผลจากการดำเนินโครงการนาร่องอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (Home Care) จะสามารถทำให้เกิด ยุทธศาสตร์สังคมคุณธรรมได้ หากมีการขยายผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และในด้านกระบวนการทำงาน ต้องการให้เกิด การดูแลผู้สูงอายุอย่างเหมาะสมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยใช้ครอบครัวและชุมชนเป็นฐานในการดำเนินงาน มีบางโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อศักยภาพของผู้สูงอายุ โดยมุ่งให้ผู้สูงอายุตระหนักเห็นคุณค่าของตนเอง และสามารถถ่ายทอด ประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้แก่ชุมชน เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อครอบครัว และชุมชนต่อไป

6. ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลบ้านคลองสวัสดิการด้านนันทนาการโดย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.64$, S.D = 0.39) ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สุดา ศิลากุล (2548: 134) ศึกษาเรื่อง “การจัด สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลใน จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับน้อย และมีการจัดสวัสดิการด้านนันทนาการมากที่สุด

7. ผู้สูงอายุความต้องการให้เทศบาลตำบลบ้านคลอง ควรเร่งปรับปรุงใน 3 เรื่องแรก ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ ข่าวสารให้ทั่วถึง (ร้อยละ 36.60) มีวัสดุ / อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการแก่ผู้สูงอายุการ (ร้อยละ 21.13) และ จัดเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อการให้บริการต่อผู้สูงอายุ (ร้อยละ 17.74) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ กนกกาญจน์ อุดสำหัต (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ในจังหวัด กาญจนบุรี มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุแก่บุคลากร ทั้งในระดับผู้บริหาร และระดับผู้ปฏิบัติ ให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่อย่างต่อเนื่อง ควรเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น การจัด โครงสร้างขององค์กรการจัดสรรบุคลากร และการบริหารงบประมาณเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจ และในการดำเนินการ เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ควรตั้งประชาชนในชุมชนและผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการดังกล่าว

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรริเริ่มโครงการอื่นๆเพื่อส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ อาทิเช่น ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านรายได้ ด้านนันทนาการ และด้านบริการทางสังคม เป็นต้น

2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรแสวงหาความร่วมมือกับองค์กรอื่นเพิ่มขึ้น อาทิเช่น ชมรมผู้สูงอายุ หน่วยงาน เอกชน เช่น บริษัท มูลนิธิ เพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณ

3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรร่วมมือกับส่วนราชการในพื้นที่ อาทิเช่น หน่วยงานทหาร กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสถานศึกษาต่างๆ โดยเฉพาะสถานศึกษา ในระดับอุดมศึกษา ในการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ

4 ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ แก่บุคลากรทั้งในระดับผู้บริหาร และระดับปฏิบัติ ให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

5 ก่อนการรับถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรศึกษา และเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น การจัดโครงสร้างขององค์การการจัดสรรบุคลากร และการบริหารงบประมาณเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจ

6 ควรจัดเตรียมแผนปฏิบัติการ เพื่อจัดสวัสดิการผู้สูงอายุทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยเน้นการส่งเสริมสนับสนุนคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ

7 ในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ควรดึงประชาชนในชุมชนและผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการดังกล่าว

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1 การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรขยายผลการสำรวจโครงการที่ตอบสนองต่อโครงการผู้สูงอายุในแต่ละด้านให้ครอบคลุม อาทิเช่น ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านรายได้ด้านนันทนาการ และด้านบริการทางสังคม เป็นต้น

2 ทำการศึกษาความคิดเห็น เพื่อประเมินการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับประเด็นผลสัมฤทธิ์ในแต่ละด้านที่ผู้สูงอายุที่ต้องการ เพื่อให้เกิดการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3 ทำการศึกษาเปรียบเทียบเพื่อประเมินการบริหารงานระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.วศกร เจียมเผ่า ผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นส่วนส่งเสริม. (2552). คู่มือแนวทางการเนินการด้านสวัสดิการสังคมและการสงเคราะห์ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). แผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545 – 2564). กรุงเทพฯ: ศรสภา.

จินตนา รอดอารมณ์. (2554). ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองกาวอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. นิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชมพูนุช ภาคสกุล. (2546). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดด อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการเมืองและการปกครอง. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พรอนันต์ กิตติมั่นคง. (2547). การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ รบ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

พิรารวรรณ สุทธิยุทธเสนีย์. (2553). ได้ศึกษาความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลศรีวิไล อำเภอสรีวิไล จังหวัดหนองคาย. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุดา ศิลากุล. (2548). การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุภาณี แก้วพินิจ ลินดา สิริภูบาล และ บุญสนอง ภิญโญ. (2550). รูปแบบการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุแบบบูรณาการ. ศูนย์อนามัยที่ 9. พิษณุโลก